

Invictus

สร้างอนาคตประเทศ ด้วยรักและให้อภัย

Invictus กำกับโดย คลินท์ อีสต์วูด เขียนบทโดย แอนโทนี่ เพ็คแมน โดยดัดแปลงมาจาก หนังสือชื่อ Playing the Enemy: Nelson Mandela and the Game that Changed a Nation ของ จอห์น คาร์ลีน หนังสือได้เข้าชิงออสการ์ครั้งล่าสุดในสองสาขาด้วยกันคือ นักแสดงนำชายยอดเยี่ยม มอร์แกน ฟรีแมน ในบทของ เนลสัน แมนเดลา และสาขาสหมบทชายยอดเยี่ยมของ แม็ตต์ เดมอน ในบท ฟรังซ์ัวร์ เพียนาร์ หัวหน้าทีมชาติรักบี้แอฟริกาใต้ที่ในประเทศของเขาเรียกทีมนี้ว่า “สปริงบ็อกส์”

ชื่อหนังสือ Invictus มาจากภาษาละติน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า unconquered มีที่มาจากหนังสือรวมบทกวีของวิลเลียม เฮอร์เนสต์ เฮนลีย์ (๑๘๔๙ - ๑๙๐๓) ซึ่งเนลสัน แมนเดลา ขณะถูกจองจำอยู่ในเรือนจำ ประทับใจบทกวีนี้มาก โดยเฉพาะในตอนที่ว่า... I am the master of my fate. I am the captain of my Soul. แมนเดลา เป็นนักเคลื่อนไหวต่อสู้เพื่อสิทธิเท่าเทียม รณรงค์ให้ประเทศเลิกเหยียดสีผิว ไม่เลือกปฏิบัติระหว่างคนผิวขาวกับผิวสี ช่วงแรกเขาสู้ด้วยสันติวิธี

แต่ต่อมาเป็นผู้นำกองกำลังติดอาวุธ และถูกจับเป็นนักโทษการเมืองสูญเสียอิสรภาพถึง ๒๗ ปี โดยเฉพาะในเรือนจำบนเกาะร็อบเบนที่ติดอยู่นานถึง ๑๘ ปี ต้องนอนบนพื้นในห้องขังแคบๆ โดยนักโทษการเมืองถูกปฏิบัติอย่างเลวร้ายที่สุด ต้องทำงานใช้แรงงานหนัก ขุดเหมืองหินปูนระหว่างที่อยู่คุก บทกวีนี้ช่วยปลอบประโลมจิตใจให้ไม่ยอมแพ้อภัยเลย มีความหวังที่จะได้รับอิสรภาพ

Invictus เล่าเรื่องของทีมรักบี้สปริงบ็อกส์ ซึ่งทั้งทีมมีผู้เล่นผิวสีเพียงคนเดียว ชื่อ เซสเตอร์ (Mcneil Hendricks) ทำให้คนผิวสีที่เป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศไม่ได้รับรู้สึกขึ้นชอบทีมนี้แต่อย่างใด นับตั้งแต่ฉากเปิดเรื่อง แสดงให้เห็นความแตกต่างแบ่งแยกในประเทศ ในวันที่แมนเดลา ได้รับอิสรภาพคือ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๙๐ ขณะที่รถที่เขา นั่งแล่นมาตามถนน ผั่งซ้ายเป็นภาพของเด็กผิวสีจนๆ ไม่ใส่เสื้อหรือใส่เสื้อขาดๆ กำลังเตะฟุตบอลกันบนสนามดินแข็งๆ เมื่อแมนเดลาผ่านมา เด็กๆ ต่างส่งเสียงตะโกนเรียกชื่อเขา “แมนเดลาๆ” ส่วนฝั่งขวาของถนน เด็กผิวขาว ฐานะ

ดีกำลังซ้อมรักบี้กันอยู่บนสนามหญ้าเขียวขจี เด็กผิวขาวถามไคว่ว่า “นั่นเป็นใครหรือ” ได้ชตอบว่า “เป็นผู้ก่อการร้าย ประเทศเราแย่นี้” และในฉากการแข่งขันรักบี้ระหว่างทีมชาติแอฟริกาใต้กับอังกฤษ จะเห็นว่ามีคนขาวเท่านั้นที่เชียร์ทีมสปริงบ็อกส์ คนผิวสีกลับหันไปเชียร์ทีมอังกฤษหรืออีกฉากหนึ่งที่คนขาวมาบริจาคเสื้อผ้าให้เด็กผิวสีในชุมชนแออัด เด็กคนหนึ่งที่ได้เสื้อทีมสปริงบ็อกส์ เขาถึงกับวิ่งหนีไปเลย

หลังจากได้รับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีผิวสีคนแรกของประเทศในเดือนเมษายน ปี ๑๙๙๔ แมนเดลาเห็นโอกาสที่แอฟริกาใต้จะเป็นเจ้าภาพการแข่งขันรักบี้ เวิลด์คัพ (จัดแข่งสี่ปีครั้ง เช่นเดียวกับฟุตบอลโลก) ในปี ๑๙๙๕

ที่มีการถ่ายทอดสดไปทั่วประเทศและทั่วโลก แม้ผลงานของทีมชาติจะแพ้มาตลอด แต่ถ้าคว้าแชมป์โลกมาได้ ความชื่นชมยินดีร่วมกันของชาติเช่นนี้ย่อมเท่ากับเป็นการสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน หยุดความเกลียดชัง การแก้แค้น เรียนรู้ที่จะให้อภัย แล้วร่วมสร้างอนาคตของประเทศด้วยกัน

หนังแสดงให้เห็นว่า แมนเดลาหรือที่ชาวผิวสีเรียกเขาด้วยความรักสนิทสนมว่า “มาดิบา” เป็นตัวอย่างของผู้นำประเทศในฝัน เขาไม่ได้แค่ขอร้องให้ผู้คนทั้งปวง ทั้งมีดเล็กเช่นฆ่ากันเท่านั้น แต่ทำให้เห็นเป็นแบบอย่างด้วย เช่น ในทีมงานรักษาความปลอดภัยของเขาที่มีหัวหน้าคือ เจสัน (Tony Kgoroge) ที่เป็นคนผิวสี เขายังใจกว้างให้ทีมรักษาความปลอดภัยที่เป็นตำรวจผิวขาวของอดีตประธานาธิบดี เฟอร์เดอริค เดอ เคลิร์ก มาเข้าร่วมงานด้วย (โดยสมัยที่เขาเป็นประธานาธิบดี เขาให้ เดอ เคลิร์ก มาเป็นรองประธานาธิบดี) แม้ตอนแรกเจสันจะไม่พอใจและไม่เข้าใจนักก็ตาม เพราะเจ้าหน้าที่ผิวขาวเคยจับกุมและสังหารคนผิวสีมาแล้วมากมาย แต่มาดิบาอธิบายว่า “ประเทศสีรุ้งต้องเริ่มจากที่นี่ การกลับมาคืนดีกันเริ่มจากที่นี่ การให้อภัยเริ่มจากที่นี่เช่นกัน การให้อภัยช่วยปลดปล่อยจิตวิญญาณของเรา ช่วยให้เราไม่มี ความกลัวอีกต่อไป...” และประธานาธิบดียังอยากให้อดีตการัดของเขาเข้มแข็งเมื่ออยู่ในที่สาธารณะด้วย ตอนที่แมนเดลาเปิดการแข่งขันรักบี้ แม้จะถูกคนขาวบางคนที่ไม่ยอมรับให้โล่ แต่เขาก็ยังยิ้มสู้ และเดินเข้าไปทักทาย จับมือกับผู้ชม

และขอบคุณคนขาวที่โบกรงชาติผืนใหม่ซึ่งเป็นธงที่มีถึงหกสี ได้แก่ แดง ขาว น้ำเงิน ดำ เทียว ทอง เพื่อแสดงให้เห็นความเป็นชาติสีรุ้งที่เคารพความแตกต่างหลากหลายของผู้คน

สำหรับความมุ่งมั่นที่จะผลักดันให้ทีมสปริงบ็อกส์คว้าแชมป์โลก เขาก็ทำอย่างจริงจัง เช่น เดินทางไปให้กำลังใจทีมในการซ้อม และวันแข่งแต่ละครั้งก็นั่งดูอยู่ตลอดด้วยความตั้งใจ หรือแม้แต่รายละเอียดเล็กน้อยแต่ก็มีคุณค่าทางจิตใจต่อนักกีฬา คือเขาจดจำชื่อผู้เล่นทุกคนในทีมชาติได้ ที่สำคัญคือ การผลักดันผ่านฟรังซ์ซัวร์หัวหน้าทีม ให้ออกกระตุ้น สร้างกำลังใจให้กับลูกทีมทุกคน ทั้งในเวลาซ้อมโดยเฉพาะเป็นผู้นำในเวลาแข่งจริง เขาเชิญฟรังซ์ซัวร์มาพบปะพูดคุยกันที่ทำเนียบเพื่อสื่อสารถึงความหวังที่จะให้ทีมสปริงบ็อกส์คว้าแชมป์โลกให้ได้ และยังให้ทีมไปช่วยสอนเด็กๆ ผิวสีที่ยากจนให้เล่นรักบี้เป็นด้วย แม้ผู้เล่นในทีมโดยเฉพาะคนขาวจะไม่พอใจกับความคิดนี้สักเท่าไร แต่ฟรังซ์ซัวร์ก็บอกเพื่อนๆ ของเขาว่า “ตอนนี้เวลาเปลี่ยนไปแล้ว เราก็ต้องเปลี่ยนด้วย เพราะขณะนี้สปริงบ็อกส์ เป็นมากกว่ารักบี้ ทีมชาติ”

แม้ Invictus เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการแข่งขันรักบี้ และมีฉากการแข่งขันรักบี้อยู่พอสมควร แต่นี่ไม่ใช่หนังที่เล่าถึงเบื้องหลังแวดวงกีฬา เพราะส่วนสำคัญอยู่ที่การถ่ายทอดวิถีคิด วิถีชีวิตที่น่าสรรเสริญและเอาเยี่ยงอย่างของเนลสัน แมนเดลา จะมีนักการเมืองสักกี่คนที่เห็นว่าเงินเดือนของเขาออกไป และบริจาคหนึ่งในสามของเงินเดือนให้กับการกุศล มีนักการเมืองสักกี่คนที่ทำงานโดย

ไม่หวังเรื่องพักผ่อนจนถึงกับล้มป่วยผ่านการถ่ายทอดที่ลุ่มลึกของมอร์แกน ฟรีแมน นักแสดงวัย ๘๓ ปี ซึ่งแมนเดลากล่าวไว้ตอนเปิดตัวหนังสืออัตชีวประวัติของเขาที่ชื่อว่า A Long Walk to Freedom ว่า ถ้าจะมีการทำหนังสือชีวิตของเขา ก็อยากให้มอร์แกน ฟรีแมน นี่ละเป็นคนแสดง

แมนเดลาเป็นแบบอย่างของผู้นำที่จะพาประเทศผ่านความโกรธเกลียดเคียดแค้น แบ่งแยก จ้องทำลายล้างกัน ไปสู่ประเทศที่มีความรัก ความยุติธรรม การให้อภัย เสียสละ เห็นคุณค่าศักดิ์ศรี คุณค่าความเป็นคนของเพื่อนร่วมชาติทุกคน โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ศาสนา ฐานะ ความแตกต่างทางความคิด และเมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคมที่ผ่านมา แมนเดลาที่มีอายุครบ ๙๒ ปีแล้ว โดยองค์การสหประชาชาติได้ประกาศให้ทุกวันที่ ๑๘ กรกฎาคม เป็นวัน Mandela Day

ในโอกาสนี้ เว็บไซต์ nelsonmandela.org รณรงค์ถึง ๖๗ วิธี ที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงโลกของเรามีหลายข้อที่น่าสนใจ ได้แก่ ให้ทำความรู้จักเพื่อนใหม่ที่มาจากต่างวัฒนธรรม, อ่านหนังสือให้กับคนที่อ่านไม่ได้, นำของเล่นไปให้ผู้ป่วยเด็กในโรงพยาบาล, พาเด็กๆ ในครอบครัวไปเดินเล่นในสวนสาธารณะ, พาคนรู้จักที่ฐานะไม่ดีไปตรวจสุขภาพตาและฟัน, บริจาคหนังสือเรียน หนังสือดี ๆ ให้ห้องสมุดโรงเรียน, สำนวญเสื้อผ้าและนำเสื้อผ้าที่ไม่ได้ใส่ไปให้คนที่ต้องการ, ไปเป็นอาสาสมัครในศูนย์เด็กหรือบ้านเด็กกำพร้า, ช่วยกันปลูกผักในสวนผักของชุมชน, ร่วมกันทำความสะอาดชุมชน, ช่วยสอนการบ้านให้เด็ก ๆ ฯลฯ